

Mariehønen, en friskolebørnehave – og alligevel helt sin egen

Af Claudi Clausen

Børnehaven Mariehønen har eksisteret i mere end 16 år og har altid været selvstændig, men samarbejder med den nærliggende friskole. Mariehønen er en af de tidligste "friskolebørnehaver" – fra før det store boom, som startede i 2005 med lempelsen og lovgivningen omkring private børnehaver. I dag har cirka 40 procent af friskolerne enten egen børnehave eller et nært samarbejde med en børnehave. Enkelte børnehaver har endda tilknyttet vuggestuer. Mariehønen blev oprettet i 1994 på initiativ af bl.a. forældre og lærere ved Middelfart Friskole, som ønskede en børnehave, der byggede på de samme værdier som friskolen.

Mariehønen blev oprettet som "puljebørnehave", som det hed dengang, men er nu "privatinstitution" med egen bestyrelse og under kommunalt tilsyn (i modsætning til friskolen).

Efter oprettelsen startede børnehaven med 11 børn og ingen pædagogisk ledelse og var nærmest en slags pasningsordning. Efter de første tre år oplevedes det som utilfredsstillende. Der blev derfor søgt efter en pædagogisk leder. Valget faldt på Lis Buch, som havde haft børn på friskolen, og hvis pædagogiske holdninger var i overensstemmelse med Mariehønen.

Lis Buch har nu været leder af børnehaven Mariehønen i 13 år. Friskolebladet besøgte Mariehønen sidst i juni på en almindelig dag i børnehaven for at høre lidt om, hvad hun mener er børnehavens opgave.

At drive god børnehave

Mariehønen har sine egne ikke særligt gamle bygninger på samme matrikel som Middelfart Friskole, som børnehaven ligger bagved – ved

Så er der is til store og små i det grønne – lige udenfor børnehaven.

siden af skolens bygning til de mindre klassetrin og SFO. Udearealerne er fælles. Børnehaven ejer selv huset, men grunden, den ligger på, er lejet af friskolen. Udenfor er der ingen adskillelse mellem børnehave, SFO og friskole. Undertegnede reddede sig således en kop kaffe og en håndmad hos SFO, mens de havde udendørs servering, da børnehavens kaffekande sidst på dagen var løbet tør.

Børnene i friskolen og i børnehaven har meget at gøre med hinanden i dagligdagen. De færdes i de samme grønne områder med legeredskaber, vildnis, boldbaner, hvor alt udgør et samlet hele.

Lis Buch pointerer, at børnehaven trods sit samliv med friskolen ikke ser det som sin opgave at forberede børnene specielt til friskolen. Mariehønen er i princippet for alle børn. Når de nærmer sig seksårsalderen, er de velkomne til at fortsætte i folkeskolen, og det er der også nogle, der gør. I år

drejer det sig ganske vist kun om én, mens de andre seks-syvårige fortsætter i friskolen, men sådan er det ikke altid. Fordelingen varierer år for år, og det vil børnehaven, som jo er en selvstændig og principielt uafhængig institution, ikke blande sig i. Mariehønen vil bare drive god børnehave – ud fra de særlige muligheder og det syn på opgaven, den har. Og en holdning til det har den lille børnehave klart efter Lis Buchs mening. Der er tre hovedpunkter:

Først og fremmest skal omgangen mellem børnene, mellem børnene og de voksne og de voksne indbyrdes være omgærdet af *gensidig respekt*.

Dernæst er det vigtigt at bevare og understøtte den grundlæggende *nysgerrighed*, som Lis Buch anser som fundamentet for al senere indlæring.

Og endelig lægger Mariehønen vægt på *accept*, accept af den, du er, accept børnene imellem og mellem voksne/forældre og børn.

Respekt og gensidighed

Nye forældre i børnehaven får klart at vide, hvad Mariehønen står for, så de kan vælge til eller fra. Børnehaven bygger på et tæt samarbejde med forældrene, og det forudsætter gensidig respekt, som også skal være bærende i forholdet mellem voksne og børn og børnene imellem. Derfor skal man i Mariehønen tale pænt til hinanden, være ærlige, og det skal være et rart sted at komme for både børn og forældre. Og som bedste-forældre! For bedste-forældrene er også aktive i Mariehønen. Mange af dem henter og bringer børnene ind imellem, de hjælper til med praktiske ting og sætter sig gerne med en kop kaffe og sludrer. Bedste-forældrene har endda deres egen bedste-forældrebestyrelse. De samler f.eks. pakkekalender til børnene før jul og deltager i bedste-forældredage. Sidst samlede bedste-forældredagen 80 bedste-forældre til folkedans.

Kirstine og Maiken viser deres arbejdshæfter fra "storeskolen" frem.

Børnehavens kernefaglighed

Børnehaven har hver torsdag "sko-

le". Børnene er efter alder inddelt i henholdsvis "lilleskolen", "mellemskolen" og "storeskolen". Her arbejder børnene mere struktureret med de færdigheder, de skal tilegne sig. Der anvendes materialer, som er koordineret med friskolens børnehaveklasse, så de ikke overlapper eller gentager hinanden, men tværtimod hænger sammen i en progression. Der arbejdes med alderssvarende emner, som gennem de tre år, børnene går i børnehave, forbereder dem til skolen.

Selv om torsdagen for de ældstes vedkommende bruges på en måde, der minder om skole, så understreger Lis Buch, at *børnehavelivet selv er den væsentligste indskolingsindsats*: "Forskellen på børnehave og skole, som børnene oplever det, er, at i børnehaven ringes der ikke ind", siger Lis. Indskoling består ikke i at indlære børnene disciplin, men først og fremmest i at fastholde børnenes nysgerrighed og åbenhed. Kan den bevares og sikres, så er der skabt det bedste grundlag for al senere indlæring. Derfor ved man på Mariehønen aldrig helt, hvad dagen bringer. Pædagogernes opgave i en børnehave er først og fremmest at gribe det, børnene er optaget af her og nu – og samtidig sørge for at læreplanerne bliver fulgt i det lange stræk.

Det er vigtigt, at de voksne har sig selv med i det, de foretager sig sammen med børnene. Gider de voksne f.eks. ikke rigtigt en vandkamp, bliver det ikke godt, for børnene reagerer hårfint på de ubevidste signaler, de voksne udsender. De voksne er nødt til at være ærlige over for sig selv – for at kunne være ærlige over for andre.

At mærke efter

"Det, det hele i sidste ende handler

Børnehaveleder Lis Buch hjælper Maiken med at lave en solfanger.

om, er at mærke efter", siger Lis. Pædagogisk professionalisme i børnehaven er ikke principper og systemer, men evnen til at mærke efter – hos sig selv, hos børnene – og derefter reagere hurtigt og konkret. Man skal hele tiden være i og lære af samspillet, for det er den bedste bagage at give børnene med videre frem – mod skole, arbejde og familieliv. Det er værdier, som er bærende i mange familier – eller i det mindste en bestræbelse. Det er Lis Buchs definition på børnehavens "kernefaglighed".

Som en naturlig børneflok

Børnene i børnehaven og i friskolen færdes sammen udendørs, og alle børnehavebørn kender alle skoleeleverne. Ind imellem arbejder de også sammen. F.eks. havde børnehavedrengene "drenge-dans" (hip-hop) sammen med drengene i sfo, 3.-klassepiger med et spirende "moder-gen" finder afløb i omgangen med de små, og elever fra 1. klasse har læst egne selvskrevne historier for børnehavebørnene. Det var virkelig noget, der gav respekt: "Tænk, de store gider fortælle for mig!". Og fortællerne kunne være sikre på stor lyd-

hørhed – også når vejen til pointen måske blev lidt lang.

Alle børnehavebørn har daglig kontakt til andre børn i forskellige aldre – ”som en naturlig børneflok”, siger Lis: ”Det burde alle børn have – i stedet for at isolere aldersgrupperne fra hinanden.”

Kan ikke nedlægges af kommunen

Da Mariehønen ophørte med at være puljebørnehave, ønskede kommunen at gøre den kommunal, men bestyrelsen ændrede i stedet dens status til privatinstitution. Var dét ikke sket, var den sikkert som så mange andre små kommunale institutioner blevet nedlagt senere, fortæller Lis Buch. Nu kan den ikke nedlægges efter kommunalt direktiv! Mariehønen vil gerne samarbejde med de kommunale institutioner, men ønsket har

Børnehaven Mariehønen.

Middelfart Friskole.

Et skyggefuldt sted i varmen.

imidlertid ikke været gensidigt. Til gengæld er samarbejdet med PPR og kommunen godt.

Der sker en tiltagende centralisering og rationalisering af hele børneområdet i større og større institutioner, hvor børnene må vente på og indbyrdes kæmpe om voksenkontakt. Om det siger Lis Buch: ”Vi skal være gode ved børnene, give dem ressourcer og midler til en fantastisk barndom. Det er jo dem, der skal

passe os, når vi bliver gamle!”

Mennesker i alle aldre

Mariehønen er en lille børnehave – i Middelfart Friskoles ”baghave” – hvor forældre (og bedsteforældre) tit bliver hængende, deltager i det, der foregår, kommer måske lidt før tid for at være med og altid er velkomne hele dagen, for Mariehønen ved, at forældre, børn, personale, friskolelever og bedsteforældre er sammen

om det samme projekt: at give gode erfaringer fra familie- og almindeligt, ordentligt samliv videre til det næste slægtsled med sigte på en god fremtid – for mennesker i alle aldre. Derfor er det jo godt at kende hinanden og ikke kun sine jævnaldrende. Det gælder store som små.